

9.8.2026

Sosiaali- ja terveysministeriö
Lausuntopalvelu.fi**ASIA Lausunto luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi rokotuksista ja tartuntatautien ilmoittamisesta VN/17595/2026**

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt lausuntoja luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi rokotuksista ja tartuntatautien ilmoittamisesta. Kaikkien tässä asetuksessa mainittujen rokotusten ottaminen olisi vapaaehtoista. Asetus annettaisiin tartuntatautilain kokonaisuudistuksen myötä voimaan tulevan tartuntatautilain nojalla, ja se korvaisi voimassa olevan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen rokotuksista.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa rokotuksista ja tartuntatautien ilmoittamisesta säänneltäisiin tarkemmin kansallisesta rokotusohjelmasta, rokottamisen yksityiskohdista sekä harvinaisten rokotteiden ja vasta-aineiden hankkimisesta. Lisäksi asetukseen siirtyisi aiemmin tartuntatautiasetuksessa ollut lääkärin ja laboratorion tartuntatauti-ilmoitusten sisältöä koskeva sääntely. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden ja potilaiden suojaamiseen liittyvä sääntely tartuntatautien vakaville seuraamuksille alttiista asiakas- ja potilasryhmistä ja tehtävistä, joissa edellytetään tartuntatautilain 52 §:n mukaista rokotussuojaa, sisällytettäisiin valtioneuvoston asetukseen tartuntataudeista. Sisällölliset muutokset johtuvat tartuntatautilain asetuksenantovaltuuksien muutoksista.

Asetus sisältäisi tarkemmat säännökset kansallisesta rokotusohjelmasta, kansalliseen rokotusohjelmaan sisältyvistä riskiperusteisista rokotuksista, rokotuksista Puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksessa ja rokotuksista korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollossa. Lisäksi asetuksessa säänneltäisiin tarkemmin rokottamisesta, rokotusta koskevien tietojen merkitsemisestä potilasasiakirjoihin sekä harvinaisista rokotteista ja vasta-aineista, jotka Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen on hankittava. Asetukseen tulisi myös voimassa olevassa tartuntatautiasetuksessa ollut sääntely lääkärin ja laboratorion tartuntatauti-ilmoitusten sisällöstä yleisvaarallisten tartuntatautien osalta ja näihin ilmoituksiin liitettävistä mikrobikannoista.

Lääkäripalveluyritykset ry (LPY) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiasta.

Lausunnonantajan lausunto:

1 § Kansallisen rokotusohjelman rokotteet ja rokotukset

LPY pitää kansalliseen rokotusohjelman valittuja rokotteita ja rokotuksia koskevaa sääntelyä perusteltuna. Yhdistyksen mielestä on tärkeää, että rokotteet ovat yhdenvertaisesti saatavilla kaikissa rokotuksia toteuttavissa rekisteröidyissä terveydenhuollon yksiköissä.

9.8.2026

2 § Riskiperusteisesti annettavat kansallisen rokotusohjelman rokotteet

LPY kannattaa sitä, että Terveiden ja hyvinvoinnin laitos määrittelee lääketieteelliseen tutkimusnäyttöön perustuen käytettävät rokotteet ja niiden käyttöaiheet. Riskiperusteisten rokotusten toteutuksen arvioinnissa on otettava huomioon rokotuksilla saavutettava yksilö- ja väestötason terveyshyöty sekä rokotteiden tutkittu vaikuttavuus eri ikä- ja riskiryhmissä.

Yhdistys pitää tärkeänä, että kansalliseen rokotusohjelmaan kuuluvien riskiperusteisten rokotteiden saatavuus ja hankintamahdollisuudet ovat yhdenvertaiset riippumatta siitä, tuotetaanko palvelu julkisessa vai yksityisessä terveydenhuollossa. Yksityisillä terveydenhuollon palveluntuottajilla on oltava mahdollisuus hankkia tartuntatautilain mukaiset rokotteet vastaavin periaattein kuin julkisessa terveydenhuollossa. Tämä tukisi rokottamisen yhdenvertaista saatavuutta, kansallisen rokotusohjelman toteutumista sekä tarkoituksenmukaista työnjakoa eri palveluntuottajien välillä.

3 § Rokotukset Puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksessa

—

4 § Rokotukset korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollossa

LPY kannattaa sitä, että korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollossa tarjottavat rokotukset määritellään asetuksessa nykyistä selkeämmin.

Asetuksessa on selvennettävä sitä, merkitseekö säännös Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle uusia tai nykyistä laajempia velvollisuuksia esimerkiksi opiskelijoiden rokotussuojan selvittämisessä, rokotusten tarjoamisessa, opiskelijoille annettavassa neuvonnassa tai rokotteiden hankinta- ja jakelujärjestelyissä.

5 § Rokottaminen

Toimintayksiköissä tehtävien rokotusten suunnittelu, toteutus ja vastuut on kuvattava selkeästi. Suunnitelmassa on määriteltävä kunkin terveydenhuollon ammattihenkilön tehtävät, vastuut ja toimivaltuudet. Myös rokotuspalveluita tarjoavilta apteekeilta on edellytettävä samaa lupakäytäntöä kuin terveydenhuollon palveluntuottajilta.

Terveydenhuollon ammattiin opiskelevan käytännön rokotustoimintaan osallistumisen edellyttämä osaamistaso on määriteltävä selkeästi. Opiskelijan osaamisen arvioinnista ja varmistamisesta vastaa terveydenhuollon ammattihenkilö, jonka johdon ja valvonnan alaisena opiskelija osallistuu rokotustoimintaan. Rokotustoimintaan osallistuvien terveydenhuollon ammattihenkilöiden on ylläpidettävä ja kehitettävä rokottamiseen liittyvää osaamistaan siten, että ammattitaito vastaa kulloinkin voimassa olevia vaatimuksia ja suosituksia.

Terveydenhuollon toimintayksiköiden ulkopuolella toteutettavien rokotusten on perustuttava ennakolta laadittuun suunnitelmaan, jossa rokottamisen turvallisuus varmistetaan sekä tarvittava ensiapuvalmius ja mahdollisuus lääketieteelliseen konsultaatioon ovat saatavilla.

9.8.2026

6 § Rokotusta koskevien tietojen merkitseminen potilasasiakirjoihin

Rokotustiedot on kirjattava ajantasaisesti ja yhdenmukaisesti potilasasiakirjoihin sekä tallennettava Kanta-palveluihin siten, että ne ovat sieltä muiden terveydenhuollon toimijoiden ja henkilön itsensä luotettavasti saatavilla riippumatta siitä, missä rokotus on annettu.

Rokotusmerkintöihin on sisällytettävä rokotteen antamiseen liittyvien perustietojen lisäksi tiedot merkittävistä rokotuksen jälkeisistä haitta- tai sivuvaikutuksista silloin, kun tällaisia tietoja on kirjattu terveydenhuollossa.

LPY:n mielestä on tärkeää, että rokotustiedot muodostavat valtakunnallisesti yhtenäisen kokonaisuuden, jonka perusteella voidaan luotettavasti arvioida henkilön rokotushistoriaa, rokotussuojan ajantasaisuutta sekä rokotuksiin mahdollisesti liittyviä haittatapahtumia.

7 § Harvinaiset rokotteet, vasta-aineet ja tutkimusaineet

Harvinaisten rokotteiden saatavuuden, jakelun ja käyttöohjeiden on oltava valtakunnallisesti yhdenmukaisia. Myös yksityisten terveydenhuollon palveluntuottajien on saatava kyseisiä rokotteita sekä asiantuntijaohjeet rokotusten toteuttamiseen viivytyksettä silloin, kun ne osallistuvat potilaan hoitoon tai epidemiatilanteen hallintaan.

8 § Lääkäriin ja hammaslääkäriin ilmoitus yleisvaarallisesta tartuntataudista

LPY:n mielestä tartuntatauti-ilmoitusten käsittelyssä ja tiedonvälityksessä on hyödynnettävä nykyistä enemmän automaatiota sekä jo olemassa olevia kansallisia tietovarantoja ja tietojärjestelmiä.

Ilmoitusmenettelyjen on oltava sujuvia ja mahdollisimman hyvin integroituna terveydenhuollon käytössä oleviin potilastietojärjestelmiin. Tämä vähentää terveydenhuollon ammattihenkilöiden hallinnollista työtä, parantaa tietojen yhdenmukaisuutta ja laatua sekä pienentää manuaaliseen tiedonsyöttöön liittyvien virheiden riskiä. Automatisoidut ja yhteensopivat tiedonsiirtoratkaisut tukevat tartuntatautien seurantaa, mahdollistavat nopeamman tiedon välittymisen sekä edistävät tehokasta infektioiden torjuntaa ja epidemiologista seurantaa.

9 § Laboratorion tartuntatauti-ilmoitus yleisvaarallisesta tartuntataudista ja siihen liitettävät mikrobikannat tai näytteet

Laboratorioilmoitusten, mikrobikantojen ja näytteiden toimittamisen menettelyjen on oltava valtakunnallisesti yhdenmukaiset ja teknisesti mahdollisimman automatisoidut. Asetuksessa on täsmennettävä, mikä taho vastaa näytteiden käsittelystä, pakkauksesta ja kuljetuksesta aiheutuvista kustannuksista.

10 § Voimaantulo

LPY esittää asetuksen voimaantulolle riittävää siirtymäaikaa, jotta palveluntuottajat ehtivät huolehtia henkilöstön perehdyttämisestä ja kouluttamisesta. Kansalliselta tasolta tarvitaan asetuksen soveltamisesta yhdenmukaiset ja selkeät ohjeet.

9.8.2026

Kansalliseen rokotusohjelmaan, rokotusten toteuttamiseen, kirjaamiskäytäntöihin, tiedonsiirtoon ja raportointivelvoitteisiin liittyvät muutokset on ajoitettava ajankohtaan, jolloin niiden käyttöönotto voidaan toteuttaa hallitusti ilman vaikutuksia rokotustoiminnan sujuvuuteen tai rokotuskattavuuteen.

Muita kommentteja

LPY:n mielestä asetuksen taloudellisia ja toiminnallisia vaikutuksia on perusteltua arvioida esitettyä tarkemmin. Yhdistys muistuttaa, että rokotustoiminta edellyttää muun muassa henkilöstön koulutusta ja osaamisen varmistamista, vastuulääkärijärjestelyjä, asianmukaisia tiloja, tietojärjestelmiä, kylmäketjua, ensiapuvalmiutta, vakuutuksia ja valvontaa. Näistä syntyy kustannuksia riippumatta siitä, missä rokotukset toteutetaan.

Yhdistys kannattaa rokotuskattavuuden parantamista. Potilaan on voitava aina luottaa siihen, että terveydenhuollon palvelun turvallisuus ja laatu ovat yhdenmukaisia kaikissa rokotuksia antavissa toimipisteissä.

Lääkäripalveluyritykset ry:n puolesta,

Ismo Partanen
toiminnanjohtaja